

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség káriratát visszatérít
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Trafik az alkohol szolgálatában.

Irta: Szabados Pál.

A törvényhatóságok és községek napról-napra valóságos felirat-özönt árasztanak a kormányhoz, hogy egészségügyi, vagyoni és személybiztonsági szempontból vásár- és ünnepnapokon tartsák zárva az italméréseket és korcsmákat. Valósággal összetett kézzel rimázkodnak, — hasztalanul. Azt mondja a miniszter, hogy nem könnyű dolog. Persze! Az állam horribilis jövedelemtől esnek el, — ezt a jövedelmet pedig aligha lehetne pótolni.

A biharmegyei jegyzők is most tárgyalták ezt a kérdést. És oly naivak a mi derék jegyzőink, hogy még eredményt is remélnek az ő feliratuk nyomán. Biharmegyében ez a felirat tette most ismét aktuálissá e fontos kérdést.

Szabad-e az államnak elzárkózni az ország általános óhaja elől? Szabad-e a kultúra rovására iskolák helyett újabb és újabb italméréseket engedélyezni, ahol a falusi nép azt az erkölcsöt is elfelejti, amire a pap a szószékről, a tanító az iskola padjai közt nevelte? E kérdésre jó lélekkel csak nemmel felelhetünk!

Addig, míg a korcsmákat vasárnap be nem zárják, nem leszünk kulturállam,

A magyar temperamentum ezt nem engedheti meg! Addig csak a bűnügyi statisztika kövéredik, addig csak a temetők, a kórházak és a tébolydák népesednek. Családok mennek tönkre, családok maradnak árván kenyérkereső nélkül a szomorú nyomorúságban. Ez mindegy, hisz szaporodik az állam jövedelme!

És mi lenne akkor, ha vásár- és ünnepnapokon, amikor «száz itca kor, száz szál gyertya az asztalon», amikor dül a szesz a magyar torkába, amikor dül a pénz a korcsmárosok tenekellen zsebébe és az állam Wertheim-trezortjába, — zárva, maradnának az italmérések? Látszólag kevesebb lenne a jövedelem, — de csak látszólag, mert ami elvész a révén, megkerülne a vámön. Mert nem kellene annyi kórház és tébolyda, nem kellene annyi börtön, csendőr, végrehajtó, de igenis lenne egészséges, vallásos, becsületes, művelt és takarékos magyar nép! Lenne jólét, kevesebb panasz és keserűség, lenne boldog családi tűzhely, lenne kultúra! Kifelé is emelkednek hirtelünk.

Dehát ez nem kell az államnak. Az államnak ugylátszik, nem a polgárok jóléte, boldogulása a fő, hanem a kövér erszény, a dagadt bugyelláris még a polgárok egészsége árán is. Szociális

szempontból is fontosabb ez még az általános tilkos választói jognál is.

Dehát minden hiába, tisztelt jegyző urak. Az önk felirata is ott fog heverni esztendő számára a többi mellett elintézetlenül. Micsém igazolhatja jobban, mint-hogy az állam egy másik kúsás jövedelmi forrását, a trafikot is elzsilippeli vasárnap s a jó, makra-pipás magyar csak úgy jut egy kis végott dohányhoz, ha előbb beszed egy-két pohár alkoholt a kurta korcsmában. Nende ez is azt bizonyítja, hogy az állam még mesterséges uton is emelni akarja a vasárnapi szesz-forgalmat, nem hogy elárúsítását megtiltaná? A mostani trafikarúlási ügy legalább is ezt sejteti velünk.

Nem légből kapott állítás ez. Nagyváradon is van számtalan olyan ugynevezett vasárnapi trafik, ahol ugy lehet csak egy cigarettát is kapni, ha a vevő előbb iszik valamit. Különbben jaj a koltosnak, mert rögvest nyakán van a finánc! Határtalanul komikus: n hangzik ez, pedig ha gondolkunk rajta nagyon is szomorú. Ebben csucsosodott ki az állam intenciója, ez bizonyítja, hogy az állam, amikor jövedelmét emelni akarja, nem kiméli a polgárságot s a szó szoros értelmében behajtja az öngyilkosságba, rákényszeríti a

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A balga szüz.

— Színmű 4 felvonásban. Irta Bataille Henrik. Fordította Abrányi Emil. A Szigligeti színházban először adták 1910 december 14-én. —

Bataille színművei azok közé tartoznak, melyeknek sikere előre biztosítva van. Bataille éppen úgy, mint másik honfitársa, Bernstein az életre állított helyzetekkel operál és a közönség érdeklődésének bosszorkányosan ügyes főcsigázásával biztosítják maguknak a telt nézőteret. Az erkölcsi érték, sőt az igazi irodalmi érték — amely kettő egyébiránt elválaszthatatlan, mert nem lehet irodalmilag igazán értékes az, aminek erkölcsi értéke semmi — keveset számít Batailleék előtt. Fő az érdekesség és a hangulatos kidolgozás. Ugy legyen a színmű megítélése, hogy nyelvezetének ragyogása is kápráztasson. Amellett a színpadi technika bámulatos ismeretével rendelkezik — csoda e, hogy ha minden mélyebb tartalom nélküli alkotásokkal sikerül Európa színpadjait meghódítani?

Ilyen hódító uton van most A balga szüz is. Ez sem győz irodalmi vagy pláne erkölcsi értékével. Távol áll mindkettőtől. De igenis van benne érdekfeszítő, igazodan kiélezett helyzet, merészen kieszt ellentétek, ügyes irány, ügyes színpadi méret s megvan a siker.

»A balga szüz« De Charance herceg leánya Diane. Névtelen levelek elárulják a hercegnek, hogy Diane viszont folytat a híres ügyvédet, Armaury Marcellet. Mikor kérdőre vonják, Diane maga sem tagadja. Roux abbé tanácsára abban állapotnak meg, hogy Dianet zárdába küldik. Bátyjának, Gastonnak a dolgról nem szólnak semmit, nehogy botrány legyen belőle. A viszonyról értesül Armaury felesége, Fanny is. Diane látszólag beleegyezik a zárdába menetelbe, de csak azért, hogy a tervet annál könnyebben kijátszhassa. Armauryhoz szökik és vele együtt akar Angliába menekülni. Névtelen levélről vezetve, Fanny éppen akkor toppan be férje irodájába, mikor az Diane-nal szökni akar és az automobil már várja őket. Ugyan- csak névtelen levél vezet oda Gastont is. Fanny, csak hogy férjét megmentse, elrejteti őt Dianeval együtt Gaston elől, amit a párocska arra használ fel, hogy megszökjék. Most már

Fanny mindent elmond Gastonnak és együtt indulnak a szökevények üldözésére.

Armaury Diane-nel Greenwichbe szökött. Itt egymásért élnek csak s Armaury semmiről és senkiről sem akar tudni, csak Dianeról. Nem hagyja el Dianet akkor sem, mikor Fanny keresi fel. A visszautasított feleség nem áll bosszút, hanem még ő maga védi meg hűtlen férjét a hercegek bosszúvágya elől. Gaston revolverrel rohan be Armauryék lakására. Fanny tartja vissza, aki az előszobában örködik férje élete fölött. Gaston, hogy szemtől szembe állhasson Armauryval, hangosan gyávanak nevezi őt. Ekkor Armaury kilép, Gaston rá akar löni, de ebben a percben mind a két nő, Fanny is, Diane is a fegyver csöve elé lépnek és testükkel fedezik Armauryt. Diane azonban látja, hogy a zavartalan, boldog együttlétnek vége. Érti, hogy olyan bonyodalmakat idézett fel, melyek következtében mindenkinek utjában van. Armauryt megkérdezi, szerette-e őt valaha? Armaury Fanny előtt is kimondja, hogy csak Dianet szerette igazán. Ezzel a vallomással egészen megjutalmazott-nak érezve magát, Diane Gastonnak az asztalra dobott revolverével szíven lövi magát.

Nagyvárad **Messenger Boy** 693.
 Gyorsküldőnc vállalat. TELEFON
 (Sas-palota, Zöldfa passage.)

méreg élvezetére. Nem riad vissza még ettől az eszköztől sem és szed uzsorakamatot: a polgárok és családok egészségét, békéjét és jólétét.

Szivleljék ezt meg jegyző urak! Nagyön nemes a cél, melynek szolgálatába szegődtek, de én úgy hiszem, sajnos, hiába fáradoznak feliratukkal. A miniszter urnak fejtörést úgy sem okoznak, legfeljebb egy kis fáradságot, mert kérelmükre rá kell írni: *ad acta!*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 14.

Návay Lajos alelnök negyed 11 után megnyitja az ülést. Bemutatja a marosújvári és a zsolnai kerület megbízó leveleit, mely szerint Balogh Jenőt és Hencz Károlyt választották meg képviselővé.

Jegyző felolvassa az interpellációs könyvet, melyben a következő interpellációk jegyeztettek be:

Coppony Traugott: A román utlevél kényszer megszüntetése tárgyában a belügyminiszterhez.

Achim András: A magyar sőjövédék és sómonopoliumok vezérügynökségének állami kezelésbe való vétele tárgyában a pénzügyminiszterhez.

Lengyel Zoltán: A felső vidékről beözönlő kazárok bevonulása tárgyában a belügyminiszterhez.

Batthyány Tivadar gróf: A zágrábi érsek segéd-püspökének kinevezése tárgyában a kormányhoz.

Huszár Károly: Az északról fenyegető kazár bevándorlás ügyében a belügy- és az igazságügyminiszterhez.

Következett az 1911. év első négy hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról való törvényjavaslat és az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársasággal kötött egyezmény becikkelyezéséről való törvényjavaslat harmadszori felolvasása.

A Ház elfogadja.
Rátérnek azután

a bitumenekről és kálisókról

szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Károlyi Mihály gróf ismerteti a törvényjavaslat előnyeit. Az agráriusok álláspontját fejti ki és azt mondja, hogy ők nem folytatnak önző politikát. A javaslatot megszavazza, mert jól tudja, hogy életbeléptetése az ország fejlődését nagyban előmozdítja. Köszönetet mond a pénzügyminiszternek, aki elsimította azokat az ellentéteket, amelyek eleinte mutatkoztak. (Helyeslés.)

Bay Lajos: A bányatörvények több fogyasztóságára mutat. Kéri a pénzügyminisztert a bányatörvények revíziójáról szóló törvényjavaslat mielőbbi megalkotására. A javaslatot elfogadja.

Söpkéz Sándor: Az ország szén termeléséről beszél és megemlíti, hogy az óriási fogyasztás kimeríti a termelést. Összehasonlításokat tesz a külföld termelése között és azt mondja, hogy mindenütt tapasztalható, hogy az óriási fogyasztást már csak rövid ideig képes kielégíteni. Ajánlja a vizierök kihasználását, melyet a külföld, különösen az Egyesült-Államok már rég megkezdtek. A mi vizieröknök vetekednek a közép-európai vizierökökkel és ennek kihasználása közgazdasági szempontból óriási előnyöket biztosít. Hosszasan beszél azután a földgázról. A pénzügyminiszter munkálkodását nagyra tartja és hiszi, hogy még számos hasznos intézménnyel fogja gazdagítani Magyarországot. (Éljenzés.)

Elnök a vitát bezárja.

Lukács László pénzügyminiszter: Ott a hol közgazdasági, pénzügyi érdekek forognak fenn, ott a magán érdeket nem szabad nézni. Örömet fejez ki, hogy a javaslatot általában elfogadták és hogy belátták annak nagy jelentőségét, fontosságát. Évszázadok óta ott hevernek azok a földgáz források és senkinek sem jutott eszébe fölhasználni, azt hiszem, most már joga van az államnak birtokába venni. Végül még egyszer köszönetet mond a Háznak, hogy elfogadtak egy javaslatot.

Szünet után

következett a bitumenekről és kálisókról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása.

Ilosvay Lajos a címhez szól és módosítást nyújt be, mely szerint a folyékony bitumenek helyett *ásvány olajok és földgáz sava*k használtassanak.

Kenedi Géza előadó hozzájárul az indítványhoz.

A Ház a módosítást elfogadja.

A részletes tárgyalás.

Ilosvay Lajos javaslatára megváltoztatják a címet s azután változatlanul fogadták el a javaslatot.

Ezután rátérnek az interpellációkra.

Interpellációk.

Coppony a román utlevelek szigorításának eltörlése tárgyában interpellál tekintettel arra a barátságos viszonyra, ami a két ország között fenn áll.

Lengyel Zoltán elhalasztotta interpellációját.

Batthyány Tivadar egy elaggott zágrábi püspök mellé kinevezendő segédpüspök ügyében interpellál.

Héderváry Károly kijelenti, hogy a kormány gondja lesz rá, miszerint a kinevezendő püspök személyében kellő garanciát találjanak a magyar érdekek.

Védekezünk a vöröshajuk ellen.

Huszár Károly a Galícia felől beözönlő kazárok tárgyában interpellál. A bejövő kazárok valósággal kiszorítják a békés ruthéneket. Tekintettel a Galiciában beállott nagy gazdasági válságra, előrelátható, hogy az országba 100.000 számra fognak bejönni a zsidók.

Sándor Pál: Jönnek a papok is.

Huszár Károly: Ha Amerika tud védekezni a sárgabőrűek ellen, miért ne tudnánk védekezni a vöröshajukkal szemben.

Sándor Pál: Előbbi közbe szólását igazítja helyre. A maga nevében sem tartja helyesnek, hogy az országba olyan zsidók tudnak bejönni, akik szegényére és ártalmára vannak az embereknek. Közbeszólásával csupán azt akarta elérni, hogy ne felekezeti szempontokból tekintsék ezt az ügyet.

Az interpellációkat kiadták.

Az ülés 2 órakor véget ért.

Mint ez a rövid mese is mutatja, a darab teljesen az érzéki szerelem jegyében játszik. Roux abbé nem más, mint egy idegen világból származó, a darabba csak véletlenül kerülő ötödik kerék, aki nem sokat tud segíteni, hiszen ebben a világban, ahol a lélek semmi, az erkölcs frázis, ki is értené meg őt? A minden áron való szerelem, az érzékek föltétlen uralma, minden másnak félretétele a jelszó. Ez a jelleg rajta van a párbeszédeken is. Az eredetiben akárhányszor olyasmikről beszélnek, amiket komoly színműben még egyáltalán nem volt szokásos emlegetni. Nálunk ugyan a rendező igen helyesen, sokat kihagyott ezekből, de még így is maradt elég érzékiség a dialogokban is, nemcsak a tendenciában.

A jellemek az élükre állított helyzetek szolgálatában állanak és így csak éppen annyira valóságosak, amennyire azt a mesterkéltten kieszt és kiélezett helyzetek megengedik. Ha ezek ellentmondást követelnek, hát abba is egészen szépen belemegy a szerző. A hűtlen férj és kedvese ajtaja előtt álló feleség: olyan kiabáló lehetetlenség, a mit csak Bataille boszorkányos ügyessége merhet színpadra vinni. Maga a főhős is csakugyan a bal-

gaság netovábbja. Armaury pedig, bármennyire igyekszik a szerző rokonszenvenessé tenni, hogy Dianának iránta való szerelmét érthetővé tegye, meglehetősen férfiatlan alak. Ennyire cinikus gondolkozni a hitvestársi hűség, a kötelesség, egy »balga« leány erkölcsi tönkretétele felett: józan férfinak nem lehet. Az ilyesmit elköveti valaki, mint szenvedélyes, meggondolatlan ifjú, de nem mint olyan higgadt, számító férfi, mint a minőnek Armaury rajzolta van Hazudozásaiban benne reked, s ezt a kellemetlen hatást le nem ronthatja, akármilyen szenvedélyes szavakkal tud az érzéki szerelemről beszélni. De azt el nem lehet tagadni, hogy ilyen képtelen jellem adja meg az igazi ellentétet Dianehoz s fokozza a hatást. A hercegi pár és Gaston mindvégig következetes, de tulságosan merev, rideg jellemek. Ismét az ellentét kedvéért kellett ilyen fagyosoknak lenniük, hogy annál izzóbb tűzben éghessen a Diane és Armaury szerelme.

A darab technikája raffináltan ügyes. Minden úgy van felépítve, hogy a színpadi hatás követelményeinek megfelel s az érdeklődést nemcsak fenntartja, de csigázza is. Nyelvezete a francia könnyed stíl teljes ragyogásával ékes

s ezt a stílt Abrányi kitűnően adja vissza magyarul. Valóban kár, hogy ennyi művészettel sárból épít a szerző épületet.

Az előadás a drámai személyzet kiválóságának és buzgóságának pompás bizonyossága volt. Nem hiába fordították rá szemmel láthatólag kiváló gondot: az előadás mindenben megfelelt a legkényesebb igényeknek. A szerepek kiosztása is olyan volt, hogy mindenkinek a saját művészi egyéniségének a legjobban megfelelő szerepet kapta. A címszerepben, Diane szerepében *Szentgyörgyi* Márta remekelt. Első ízben van alkalmunk igazán nagyszabású, elsőrendű szerepben látni őt s ha eddig ennél kisebb szerepben nem mutatta volna magát igazi tehetségnek, akkor tegnapi fellépése meglepett volna. A hozzáfűzött reményeket teljesen beváltotta. Az ő Dianeja az a valóban »balga szűz«, aki mindent képes feláldozni a pillanatért s mikor egy pillanatig boldognak, igazán boldognak érzi magát, ezért kész az egész életet eldobni magától. Bensőség, forró szenvedély volt egész alakításában és át tudta éreztetni, hogy Diane csak egy szeretni tudó, csak szerelemért élő nő, akinek gondolatai túl nem terjednek a kiválasztott férfin. Ezen a

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek

egyedül

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

Városi közgyűlés.

— Ötödik és utolsó nap. —

Végrel... Éppen megkondult 7 órára a Szent László tornyában a harang tegnap este, mikor a polgármester ajkán egy mély sóhaj kíséretében kiröppent ez a szó.

Majdnem egy heti hol élénk, hol unalmas vite után Nagyváradi város decemberi közgyűlése véget ért. De ha dr. Moskovits József nem indítványozza három kitűzött szabályrendeletnek s napirendről való levételét, még a hatodik napon is tanácskozhatna a törvényhatóság.

Moskovits József azonban úgy gondolkodott, hogy elég volt most már erre a hónapra, maradjon valami a jövő közgyűlésre is.

Igy azután ma, csütörtökön délután ismét nyugodtan szürcsölhetik a bizottság tagjai délutáni kávéjukat, nem kell a közügyekért izzadniok tovább.

Az utolsó napi tanácskozás lefolyása különben a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt.

A törvényhatóság tagjai csekély számmal voltak jelen.

Az előző napi jegyzőkönyvet hitelesítették s rátértek a még hátra levő ügyek elintézésére.

A tanács előterjesztést tett a vízvezetési szabályrendelet módosítására, figyelemmel a miniszter leiratára, melyben sem a város által eszközöndő kényszerbevezetést, sem a rosznak bizonyult házivezeték hivatalból eszközöndő elbontását nem engedélyezi. A városi tanács fentartandónak tartja a kényszerbevezetést, akként, hogy azt, aki me. hagyásra nem vezeti be a vizet büntetik s akinek a vízvezetése rosz és felhívásra sem javíttatja ki, szintén büntetik.

Dr. Hoványi Gyula felhívja a figyelmet arra, hogy akinek kifogástalan vize van, az ne

szük körön belül tudott Szentgyörgyi Márta komoly, majd könnyelmű, meghatón naiv és öntudatosan asszonyos is lenni. Megérdemelte a sok tapsot és kihívást, amiben része volt. A másik fő női szerepet *Étsy* Emilia játszotta. O volt Fanny és ezt a szerepet sem lehetett volna jobb kezekre bízni. Az igazi mély szerelmet, a feleség szerelmét művészi tökéletességgel játszotta. Gyönyörű organuma, kifejezésteljes játéka pompásan színezték ezt a különben is hálás szerepet. Armaury szerepéből *Tóth Elek* csinált kitűnő alakítást, mindenben eltalálva a megfelelő hangot és mozdulatot. Az ő izlését és tudását dicséri az előadás kifogástalan, mindenben a párisit mintául vevő rendezése. *Sik* Rezső de Charance hercege komoly előkelőségével, *Angyal* Ilka hercegnője igaz érzésességével biztosította a sikert. *Turányi* Alajos és *Hunyady* kisebb, de nem kevésbé jelentékeny szerepeikkel általános elismerést arattak.

De nemcsak az egyes szereplők egyéni kiválóságai, hanem az összjáték is kiemelendő. Mindenki a másikkal sikerét is előmozdította és így lett a Balga szűz előadása az egész drámai személyzet buzgalmának, képességének és tudásának egyik legszebb bizonyossága. — r.

köteleztessék a bevezetésre, továbbá a szegény háztulajdonosoknak évi részletfizetésre kellene a vizet bevezetni.

Dr. *Berkovits* Ferenc szerint nem köteles valaki a vezeték bevezetni, de a vízdíjat fizetni kell. A részletfizetést, ha szegényember kéri, meg kell adni, de ezt ne vegyék szabályrendeletbe.

Rimler Károly a kényszerbevezetésre az vezetett, mert sok helyen a fertőző betegségek a rosz víztől keletkeznek. Csak ha a hatósági orvos jelenti, hogy rosz a kut vize, ott szorítják rá a háztulajdonost a vízvezeték bevezetésére.

Dr. *Thury* László általános közegészségügyi szempontból tartja szükségesnek a kényszerbevezetést. A részletfizetésnél árverés esetén sok pénze elveszne a városnak.

Balogh Döme azt kívánja, hogy szegény embereknek a főcső megfúrásai díjra adjanak tíz évi részletfizetést.

A szabályrendeletet változatlanul elfogadták.

Megunták már a közgyűlést.

Ezután előterjesztették a Bottó-féle főiskola szabályrendeletét.

Dr. *Moskovits* József tekintettel az öt napos gyűlésre, indítványozza, hogy vegyék le ugy ezt, mint az óserekről szóló szabályrendeletet most a napirendről.

A hirdetési jogról szóló szabályrendeletre szintén halasztó indítványt tett dr. *Moskovits* József, míg dr. *Hoványi* Gyula ezen szabályrendelet általános tárgyalását kívánja.

Ezen szabályrendeletet is levették a napirendről.

A lakás és élelmezési bizottság szabályrendelet módosítását, mely csak egy §-ra vonatkozik, elfogadták.

A községi polgári leányiskolánál az első osztály mellé felállított 3-ik parallel osztály vezetéséhez egy kisegítő tanerő állás szervezésére tett előterjesztést a tanács. — Elfogadták.

A Rimanóczy-fürdő átalakítása.

A Rimanóczy-fürdő átalakítását javasolja a tanács. A költség 25642 korona. A legelőnyösebb ajánlattevő a Melocco-cég.

Weisz Lajos arra hívja fel a figyelmet, hogy mulasztás terheli a tanácsot, mert a helyi iparosokat nem szólították fel, hogy a munkálatokra ajánlatot tegyenek.

Köszeghy József főmérnök szerint az égett fayance munkára szakiparos Nagyváradon nincs. Teljesen speciális munka ez, melyre 12000 korona jut a 25000 koronából, a többi kőműves sib. munka s ezt a szerződéses vállalkozók készítik.

Elfogadták az előterjesztést.

A garasos hid vámjának eltörlését mondotta ki ezután a bizottság s a közuti költségvetést ehhez képest módosították. Csupán *Balogh* Döme szólalt fel ellene.

A közuti vasut sinjei mellett levő aszfalt burkolat jókarban tartása tárgyában a tanács javaslatát vita nélkül elfogadták.

A város hivatalos lapja.

A városi tanács előterjesztést tett, hogy egy havonta kétszer megjelenő hivatalos lap kiadását határozzák el s az intézkedések megtételével bízzák meg a városi tanácsot.

Dr. *Hoványi* Gyula nem barátja a meglepetéseknek. Indítványt nem tesz, csak az eszmét veti fel, hogy a közérdeknek felel meg, ha tiszta hű képét adnák, mikép jönnek létre a közgyűlési határozatok s miként merülnek fel egyes eszmék. Érdeke a polgárságnak, hogy hű képét nyerjünk az összes történetekről. A sajtó nagy hatalom, de tetszése szerint, irányok, célok szerint ír. Felszólalásokat elhallgat, vagy megcsipdes. Változtatni ezen módunkban nincs. De ahhoz joga van egy testületnek, hogy gondoskodnék pl. itt a tanács arról, hogy a tárgyalásoknak hű képét adnák gyorsíró jegyzetek alapján. Evenként mintegy 40 gyűlés van, egy-egyét 50 koronával számítva, 2000 korona kellene gyorsírásra. Ez nem nagy összeg, megtehetné a város. Talán kevesebb felesleges beszéd lenne, ha a beszédeket megrögzítenék s nem beszélnének ma így, holnap úgy. Foglalkozzék vele a tanács, ha érdemesnek találják s a közgyűlések szószerinti lefolyása mellékléte lenne a most szóban levő városi lapnak.

Dr. *Friedländer* Samu ellenzi a lapot. *Hoványi* Gyula eszméjét sem helyesli. Egy városban sincs gyorsíró e célra alkalmazva. Nem vagyunk államférfiak, csak szerény polgárok. Amit a városi lap közölne, azt a rendes lapok is közlik. Csak több költség lenne.

Balogh Döme szükségesnek látja a városi lapot, de úgy mint *Hoványi* Gyula óhajtja. Elő kell készíteni a kérdést. Most nem fogadja el.

Dr. *Moskovits* József elfogadja a javaslatot. Szükséges egy tárgyilagos városi lap, a nyilvánosság érdekében. *Hoványi* Gyula eszméjét nem tartja szükségesnek. Csak a határozat bir fontossággal, nem az, hogy ki mit mond.

Rimler Károly hivatkozik arra, hogy a legtöbb városnak van ilyen lapja. A napilapok a kis dolgokról nem közlenek semmit. *Hoványi* Gyula eszméjét nem tartja praktikusnak. A lapok szubvencióit nem lehet azért eltörölni, mert a legtöbb közlemény nem várhat hét hétig míg a városi lap megjelenik. Már két éve foglalkoznak a kérdéssel. Kéri a javaslat elfogadását.

Dr. *Stokker* József napirendre térést indítványoz. A közönséget nem szolgálja a lap, mert csak 250 példányban jelennek meg. Praktikus célja nincs, s egy tisztviselőt elvonna a munkájától.

Weisz Lajos elfogadja a tanács javaslatát. A városi lap a közérdeket szolgálja. Ha nem felel meg a célnak, egy év múlva be lehet szüntetni.

Dr. *Hoványi* Gyula válaszol az általa felvetett eszme ellen elmondottakra. Jobban megdobja mindenki, mit mond, ha tudja, hogy szavai meg lesznek örökítve. A nyilvánosság hasznára van a parlamentárizmusnak, így a város közigazgatásának is csak hasznára lenne. Hogy nincs példa rá, ez nem döntő, mert minden új először. Az igazság soha sincs kárára a köznek. Eljön az idő, mikor örömmel fogják fogadni az eszmét.

A tanács javaslatát fogadták el.

A püspöki szék betöltése.

A városi tanács előterjesztette *Déry* János azon indítványát, hogy Nagyváradi városa feljratban kérje a nagyváradi l. sz. püspöki szék betöltését. A tanács javasolja, hogy tekintettel arra, miszerint e lépésre a város nem il-

Csak még karácsonyig!

Rendkívül leszállított árak!

Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi-utca 9 re) a még raktáron levő mellfűzők és fűzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárhova!

Arjegyék ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Rózánál RÁKÓCZI-UT 3. szám.

letékes, térjenek napirendre az indítvány felett.

Déry János rámutat arra a nagy veszteségre, amely Nagyvárad város iparát, kereskedelmét, kulturáját sújtja az által, hogy már oly hosszú idő óta üresedésben van a püspöki szék. Kérni szabad, másról nincs itt szó.

Dr. Hoványi Gyula elismeri, hogy nagy veszteség éri a város iparát, kereskedelmét, kulturáját stb., hogy a püspöki szék nincs betöltve, de az ő Felsője kizárólagos joga ezen jogát Krisztus földi helytartójával egyetértve, a kultuszminiszter ellenjegyzése mellett gyakorolja. Erre befolyjni nem vagyunk illetékesek, s illetéktelen beavatkozásnak vehetnek a feliratot. Egyben kijavítja a tanács előterjesztését, mert nem a pápa »meghallgatásával«, hanem a római pápával való egyetértéssel történik a püspökök kinevezése.

Dr. Friedländer Samu indítványozza, hogy az előterjesztésből hagyják ki úgy a pápa, mint az ellenjegyző miniszterre vonatkozó részt s akkor elég lesz tőve dr. Hoványi felszólalásának.

Dr. Hoványi Gyula is elfogadta ezen indítványt.

A kérdés felett napirendre tértek.

*

A 60.000 korona államsegély.

A városi tanács bemutatta a miniszter leiratát, amellyel az 1910. évre folyósítja a 60000 korona államsegélyt s elrendeli, hogy az az 1909. évi segély felosztásakor jóváhagyott arányban osztassék ki a tisztviselők között.

Weisz Lajos indítványozta, hogy Windisch Márton városgazda szintén részesítsék a felosztásnál a segélyből.

Gábel Jakab a mellőzött II. o. fogalmazók és II. o. rendőrbiztosok sérelmére hangsúlyozza s indítványozza, hogy a segélyből részükre jutó 40—40 koronán felül a város egyenkint 150 koronát szavazzon meg részükre.

Dr. Stokker József kéri, hogy intézkedjenek jövőre úgy, miszerint a kisebb tisztviselők többet kapjanak az államsegélyből, továbbá, hogy ne legyen olyan tisztviselő, aki többet kapjon a segélyből, mint a polgármester, a városi tisztikar feje.

Dr. Friedländer Samu arra hívja fel a közgyűlés figyelmét, hogy a tűzoltó parancsnok nem kap semmit, sem az államsegélyből, sem a drágasági pótlékból. Indítványozza, hogy a tűzoltó parancsnok részére adjanak drágasági pótlékot.

Egy kis incidens után Gábel és Friedländer indítványait kitérték a jövő havi ülésre. Windisch Mártont pedig besorozták a 60000 korona segélyből részesülők közé. Egyebekben elfogadták az államsegély felosztási tervét.

Az apróbb ügyek elintézése után, este 7 órakor az öt napos közgyűlés véget ért.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50

1 deka tea —.08

Az ujjvárosi drogeriában a torony alatt.

A bécsi katonai tanácskozás. Ma délelőtt kezdődött meg az érdemleges katonai tanácskozás a király elnöke alatt. A tanácskozások a hadsereg szervezeti és személyi ügyeivel foglalkoznak és valószínűleg két napig tartanak.

A mai tanácskozáson részt vettek a legfőbb vezényelthez beosztott Károly Ferenc József trónörökös, Frigyes főherceg és Jenő főherceg hadseregfelügyelők, Lipót Szalvátor főherceg tüzérségi főfelügyelő, báró Schönaich közös hadügyminiszter, Conrad von Hötendorf vezérőrnagy, Klobušár hadseregfelügyelő, a magyar honvédség főparancsnoka, báró Varesanin gyalogsági tábornok, lovag Brudermann gyalogsági főfelügyelő, Poliorek tábornagy és lovag Frank gyalogsági tábornok.

Az esztergomi választás. Félégy órakor a szavazatok aránya ez:

Szemere	250
Széchenyi	150

A különbség nem jelenti a Szemere-párt győzelmét, mert a szavazás százas turausokban folyik és most a Széchenyi választói vannak soron. Több apróbb korcsmai verekedés történt, de karhatalmat még nem kellett igénybe venni. A választás az esti órákban ér véget.

A választás a legnagyobb rendben, minden zavar nélkül folyt le. Az eredményt délután 5 órakor hirdették ki. Széchenyi Emil gróf 660 és Szemere Miklós 356 szavazatot kapott. Széchenyi Emilt így 304 szavazattöbbséggel a kerület képviselőjévé választották.

A jegybank rendkívüli közgyűlése. Az Osztrák-Magyar Bank december 28-án, szerdán este fél hét órakor, a bécsi banképületben (Strauchgasse 4., I. emelet) rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés a két kormány, a bankszabadság meghosszabbítására vonatkozólag kötött megállapodásokat fogja tárgyalni. Ha ugyanis a monarchia két kormánya december harmincegyedikéig nem hosszabbítja meg az Osztrák-Magyar Bank szabadságát, úgy ezen a rendkívüli közgyűlésen fogják tudomásul venni a két kormány azon szokásos ígéretét, hogy más pénzügyi intézetnek nem ad szabadságot.

Valódi amerikai

C i p ő k

és orosz kalucsnik leg-
o jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

UJDONSÁGOK.

* **Az új városatyák igazolása.** Nagyvárad város igazoló választmánya december 21-én délelőtt 11 órakor a városházán ülést tart. Ez alkalommal a december 4-én megválasztott városatyák igazolását tárgyalják. Ez alkalommal döntenek afelett is, hogy igazolják-e az Ujjvároson 2 szavazattöbbséggel megválasztott dr. Grósz Menyhértet, vagy helyt adnak annak a kérelemnek, hogy az ujjvárosi szavazólapokat újból összeolvassák.

* **A fogyvásárhelyi bizottsági tagság.** A fogyvásárhelyi megyebizottsági tagválasztás ellen beadott felebbezés tárgyában most fejezte be a vizsgálatot a központi járás főszolgabírája. A vizsgálat során megállapították, hogy a felebbezésben felhozott indokok a valóságnak megfelelnek. A szavazatok nem ellenőrizték, egyes szavazók helyett mások szavaztak le stb. A vizsgálat eredménye alapján Fogyvásárhelyen új választás lesz.

* **Lipocsey Ádám temetése.** Lipcsey Ádám országgyűlési képviselő, a Borsszem Jankó szerkesztőjét, a magyar újságírás ez érdekes alakját tegnap délután három órakor temették el a kerepesi-uti temető halottas házából. A temetésen képviselve volt a magyar politikai és társadalmi élet, a képviselőház, a kormány és a főváros valamennyi irodalmi és újságírói testület. Az elhunyt koporsóját már tegnapelőtt diszes ravatalra helyezték s beborították a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének Jókai-leplével. Ravatalához tegnap délelőtt nagyon sokan zárandokoltak ki, hogy végbucút vegyenek a kiváló embertől, a derék barától. A ravatalra koszorút küldött a kormány, a képviselőház, az »Otthon« írók és hirlapírók köre, az Újságírók Egyesülete, a »Borsszem Jankó szerkesztőrege«, a Szegedi Dugonics-Társaság és Miskolc város északi kerülete, amelynek az elhunyt képviselője volt s amely a temetésen is küldöttségileg képviseltette magát. A Szegedi Dugonics-Társaságot a temetésen Palócz László szerkesztő és Pósa Lajos képviseli. A temetésen az újságírók nevében Herczegh Ferenc bucsuztatta el a halottat, míg Székely Ferenc a Borsszem Jankó szerkesztőrege nevében tartott bucsuztató beszédet.

* **Szell Kálmáné temetése.** Szell Kálmáné született Vörösmarty Ilonát holnap fogják eltemetni. A haláleset híre nemcsak az országban, de a határokon kívül is igaz, őszinte részvétet keltett s mindenfelől sietnek a volt miniszterelnök, a kiváló politikus vigasztalására. Szell Kálmán előtt ma táviratban fejezte ki részvétét, a kabinetiroda útján a király, József főherceg. A Dunántúli közművelődési egyesület, amelynek Szell Kálmán elnöke volt, hosszú, meleghangú táviratban fejezte ki részvétét. Az elhunyt urinő holttestét már tegnap ravatalra helyezték a Döbrentei-utca 16. számú házban levő lakásán.

Paróczay Mátvás

elsőrendű cipész üzlete

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-utca 1. szám.

Rendelés szerint a legrövidebben készít
uri, női és gyermekecipőket

Vidéki megrendeléseknél elegendő egy
használt cipő beküldése.

* **Adományok a menzának.** Dr. *Kardosy* János apát-kanonok 30 koronát, dr. *Mártonffy* Marcell jogtanár 5 koronát adományozott a nagyvárad kir. jogakadémia »Mensa«-ja javára, amely kegyes adományokért hálás köszönetet mond dr. *Bosóky* Alajos, kir. tanácsos, igazgató.

* **A miniszterek tárcái üresek.** Bihar megyéből Vizesgyán és Beregböszörmény községek kérelemmel járultak a földmivelségi miniszterhez, hogy a községek határában elfolyó Körözre az állam állandó jellegű hidat építsen, vagy pedig az építéshez megfelelő anyagi támogatást nyújtson. A kérelemre tegnap érkezett le a miniszter határozata. Eszerint a miniszter tárcája annyira kiürült, hogy abból nemcsak a hid építésére nem tud fordítani, de még az állami kezelésben lévő hidak fenntartását sem tudja eszközölni. A földmivelségi miniszter megkereste ebben a dologban a kereskedelmi minisztert is, hogy esetleg ő juttasson valamilyen támogatást a két községnek. A kereskedelmi minisztertől azonban ugyan olyan határozat érkezett, mint a földmivelségi minisztertől.

* **A bejelentési hivatal szervezése.** Ugy látszik, hogy Nagyvárad város tanácsa komolyan hozzálát a bejelentési hivatal szervezéséhez. A tanács ugyanis megbizta *Juricskay* Barna t. b. tanácsnokot, hogy a bejelentési hivatalról szóló szabályrendeletet dolgozza ki.

* **Olay Lajos meghalt.** *Olay* Lajos, volt függetlenségi képviselő, karcagi közjegyző 66 éves korában meghalt tegnap éjjel két órakor Budapesten, ahol betegségét gyógyítani akarta. Amíg a politika forró levegőjében élt, egyike volt a legharciasabb egyéniségeknek. Azok közé tartozott, akik mindig készek voltak a szót egy ütessel megtoldani. El is neveztek a a harcoló oroszoknak. Később már meglehetősen elkedvetlenedett. Harciasága is elmúlt, elenyészett. Ellenfelei már fogatlan oroszoknak neveztek. Nyugalmasabb dologra vágyódott s távol akart lenni a politikai tülekedésektől. Ezért fogadta el két év előtt a karcagi közjegyzőséget, melyet megtartott addig, amíg a munka eszközeit a halál ki nem ragadta kezéből.

* **Szerelem mely karókkal nyer befejezést.** A szerelem normális körülmények között jeggyűrűvel illetve házassággal nyer befejezést. Így akarta ezt Bályokon *Somolán* János is, aki a falu legcsinosabb leányát akarta főként alá keríteni. A falu legszebb leányáért azonban rendesen nem egy legény szive szokott dobogni, ha pedig a szívek nagyon dobognak, akkor Bályokon bicskával, a jelen esetben karókkal szokták lecsillapítani. A jelenlegi legszebb leányért pedig *Bisztrán* Péter, *Szánsa* Lajos és *Argyelán* Tógyer szive is dobogott, a leány azonban csak a *Somolán* szivdobogását hallgatta, a mi bosszúra készítette a legényeket. A három figyelembe nem vett legény tegnap megleste *Somolánt*, mikor hazafelé igyekezett és leshelyből előtörve a szerencsétlen legényt szőlőkarókkal a szőszoros értelmében levették. A garázda legényeket le tartóztatták.

* **Rajtaért zsebtolvaj.** Tegnap délután előállították a rendőrségre a vasuti állomásról Bágyi Mihály hely és foglalkozás nélküli egyént. Nevezett *Bukk* János mezőpeterdi lakos állítása szerint, annak zsebébe belenyúlt és pénztárcáját ki akarta venni. *Bukk* János a zsebelést észrevette és Bágyi Mihályt átadta a vasuti rendőrségnek. A rendőrség Bágyit le tartóztatta s az eljárást ellene folyamatba tette.

* **Panaszkodó kereskedők.** A Magyarországi Kereskedelmi Egyesület tegnap érdekes kérvényt adott be az alispánhoz. E kérvényben arra kéri az egyesület az alispánt, hogy az adófelszámolási bizottságba a jövőben kereskedőket és iparosokat is nevezzen ki. A kérelemre az adott okot, hogy az adókövetések ellen történő felszólamlások alkalmával a kereskedők és iparosok érdekeit senki sem képviseli s emiatt igen nagy károkat szenvednek.

* **Rejtélyes lövés a szakadati határban.** Hétfőn délelőtt, *Hodlisan* János 15 éves paraszti Szakadati község határában, atyjának földjén munkálkodott. Délre elvégezte dolgát, de hazamenet előtt még betért a közeli erdőbe, hogy egy kis galyat szedjen magának. Itt érte utól a szerencsétlenség. Hirtelen lövés dördült el és a sörétek őt találták. Szerencsére, a lövés nemesebb részeket nem ért s így még a maga lábán haza tudott menni. A sörétek bal hüvelyk- és mutatóujját teljesen összeroncolták, ezenkívül bal combját is megsértették. A fiut tegnap sebével beszállították a biharmegyei kórházba, ahol ápolás alá vették. A nyomozás eredményesen megindult a lövöldöző személyazonosságának kiderítése iránt.

* **Magánvizsgára sikerrel előkészít** egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

* **Harc a rablóval.** Az egri rendőrség értesítése szerint f. hó 9 ére virradó éjjelen, *Török* Istvánné egri lakos házába egy földmivesnek öltözött, álarcos rabló betört. A rabló *Török* Istvánné revolvert fogott s így kényszerítette pénzének átadására. *Török* Istvánné ijedségében szekrényéből kivett 358 korona 32 fillért s átadta a rablóknak. Pénzkeresés közben azonban észébe jutott, hogy szekrényében egy töltőt revolver van s ezt, midőn a pénzt a szekrényből kivette, óvatosan magához is vette. A rabló ezután kényszerítette *Török* Istvánnét, hogy a másik szobában levő szekrényből is adja át a pénzt. Az aszszony felhasználva a kellő alkalmat, tetette magát, hogy izgatottságában a szobaajtót ki nyitni nem tudja s míg a rabló az ajtóval belődött, közvetlen közelből revolverével hátra lötte. A rabló a sérülés dacára elmenekült, magával vivé *Török* Istvánné 358 koronáját. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Az osztálysorajáték** tegnapi húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki!

70.000 koronát nyert: 130330.
25.000 koronát nyert: 91848.
10.000 koronát nyert: 107145.
5000 koronát nyert: 17846.
3000 koronát nyertek: 2791 86779.
2000 koronát nyertek: 37189 38163 65237.
1000 koronát nyertek: 5236 11526 18874 47213 104276 104311.
500 koronát nyertek: 1122 24722 34159 41755 57476 66241 67987 89784 94454 101062.
300 koronát nyertek 1534 1653 1757 2360 3956 9109 98817 10184 12486 15323 16198 50652 21413 21579 22089 23614 23997 24913 27666 29190 30641 3381 35834 38314 38489 46200 48654 51451 51564 51835 52638 53250 60364 64478 67586 75720 76712 80598 83808 86180 86835 88023 89617 89689 93199 93366 97263 89414 102374 104178 105030 105309 108013.

A többi kihuzott számok 40 koronát nyertek.

* **Kivert kasszírő.** Kellemetlen tartalmu feljelentés érkezett a múlt héten az erdmihályfalvai főszolgabíróhoz. A feljelentés elzármenyei az ottani kávéházban történtek, ahol *Brahner* József kávé a kávéházból, a feljelentés szerint, *Tonyi* Teréz kifosztta. A főszolgabíró a kávést 100 korona 16 és 40 korona mellékbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a kávéselebbezést adott be az alispánhoz, ahol kijelenti, hogy ő egyáltalán nem bántotta a kasszírőt, csak kivette a kávéházból.

* **Eltűnt gyermek.** *Róth* József bejelentette a rendőrségen, hogy József nevű 2 és fél éves kis fia Kolozsvári-utca 43. sz. alatti lakásáról eltűnt. A rendőrség az eltűnt gyermeket keresteti.

Ne vásároljon

addig mellfűzöt, haskööt, egyenesen tartót, és Késmárkházi nadrágot, míg

Rosenfeld R.

Sas-passageban levő

miderraktárát

meg nem tekintette.

x **Ma katonazena** a Lloyd kávéház fényesen berendezett téli kerthelyiségében. a 101. gyalogezred teljes zenekara hangversenyén. Ezenkívül bemutatásra kerülnek a következő pompás és sikereiben gazdag képek december hó 15-én: 1. A soffőr. 2. Utazás a Fehér-tengeren. 4. Rubin. 5. Múlt százados történet. 6. Itó a kis japán hős. 7. A szerelmesek. 8. Lakás mizériák. Beléptidij nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kitűnő ételek, italok figyelmes főszolgálatáról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri mély tisztelettel *Harstein* és *Orlei* kávéház-tulajdonosok.

Karácsonyi ajándékul

a legmodernebb ékszer-tárgyak,
arany- és ezüst órák nagy választékban a legolcsóbb árban szereshetők be

JENNY JENŐ
órák és ékszerész-nél.
Szt. János-utca 39. sz.

x **Villamos osillart** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg *Stern* nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz lámpákat, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel

HÄBER és TÁRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

* **Cigányszerelem**, Kormánybiztos, Karenin Anna, Balga szüz előadásához tolongás és fáradtság nélkül jegyhez juthat, ha megbizsa a **Messenger-Boy** gyorsfutárjait. Ezek a fűrge, ügyes boy-ok pontosan és gyorsan teljesítik a rájuk bízott szolgálatokat, oly csekély díjazásért, hogy már ez okból is szükségtelen fáradoznunk. — A vállalat felhívja a kereskedőközönség figyelmét, hogy akik a vállalatot recámciókra akarják használni, szándékukat a közeledő **karácsonyi ünnepekre** való tekintettel idejekorán jelentsék be, nehogy a későbbi bejelentések teljesítésében akadályozva legyenek. — Legcélszerűbb telefonon a **693** számot felhívni, hol ezekről szívesen szolgál felvilágosítással az igazgatóság.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltet-
nek. Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

x **Női ruhák vásárlásánál** felhívjuk
olvasóink figyelmét az izléses áruiról elismert
Hevesi áruházának megtekintésére. Nagyváradi
Zöldfa-utca.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza

Rákóci-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható

Felöltők,

Blousok,

Pongyolák,

Aljak,

Kosztimök,

Gyermekruhák

Szörme-árak és ruhakelmék.

Saját műtermemben a leg-

elegánsabb toilettek vállal-

tatnak.

IRODALOM.

A Szigligeti Társaság felolvasó tiése.

Folyó hó december 18 án, vasárnap délelőtt 11 órakor szép sikerűnek ígérkező matinét rendez a Szigligeti-Társaság a városháza dísztermében. A tartalmas műsor a következő: 1. *Hosomány-kérdés*. Irta és felolvassa özv. dr. *Személy Kálmán* a társaság rendes tagja. 2. *Kötemények*. Irta *Endrői Sándor*, a társaság tiszteletbeli tagja. Felolvassa *Étsy Emilia*, a Szigligeti-színház művésznője. 3. *A házasságok és válások statisztikai megvilágításban* Irta és felolvassa dr. *Sigmond Andor*, a nagyváradi kir. kath. jogakadémia nyilvános rendes tanára, a társaság rendes tagja. A társaság ezuton is meghívja a közönséget a felolvasóülésre, melyen meghívó nélkül bárki is megjelenhet.

Az **Orökimádás** című hitbuzgalmi folyóirat decemberi száma a következő tartalommal jelent meg: Dr. *Vucskics Gyula*: Bethlehem csillagos éjszakája. — É.; A fővezér elköltözött. — *Hortobágyi József*: Karácsonyi ének. — A győri oltáregyesület félszázados jubileuma. — *Párkányi Norbert*: A betlehemi jászol. — R. T.: A kanadai világkongresszus emlékei. — *Karácsonyi történetek*. — *Indián világ*. — *Klett István S. J.*: A nagy rendelet. — *Adoratrix*: Mindenem. — D. A.: Ujszülöttek a szentmisén. — *Timár Kálmán*: Rákóczi városában. — A lilomos gyermek. — *Ejtéli mise Newyorkban*. — Az Oltáriszentség evangéliuma. — *Óseink buzgósa*. — *Vállay S. J.*: Szentáldozás a forradalomban. — *Lukácsy István*: Jézus szenvedésének története. — *Gyakori szentáldozás*. Rovatvezető: *Reviczky Aladár*. M. L.: *Jöjj, Uram Jézus*. *Drebitka Ferenc S. J.*: Keresztények fel! K. J.: Az áldozati kenyér készítése. — *Gyermekvilág*. Rovatvezető: *Dr. Szyllaba Emil*. Az iskolásgyermek imája. *Szüz Mária* a jeruzsálemi templomban. *Krasznaynszky János*; *Nagy Napoleon* és a polgári iskolás leányka. — A véres szentostya. — *Röptében a nagyvilág körül*. — *Dr. Makay Lajos*: irodalom. — Egyesületi élet. — A budapesti központi Oltáregyesület 1910-ben. — A katolikus olvasóközönséghez. E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 75.) kiadásában s dr. *Makay Lajos* szerkesztésében jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kör üése. A Katolikus Kör választmánya tegnap tartotta rendes havi ülését. Jelen voltak: dr. *Karácsonyi János* egyh. elnök, dr. *Vucskics Gyula* egyházi alelnök, *Dus László* világi elnök, *Grócz Béla*, *Tóth Márton*, *Kelemen Kálmán*, *Csobánczy Lajos*, *Kárger Sándor*, *Krüger Aladár*, *Sürger Bertalan*, *Novotny S. Alfonz*, *Imrik Zoltán*, dr. *Molnár Imre*, *Balázsovich Jenő*, *Láng József* vál. tagok és *Imrik Gusztáv* titkár. A folyó ügyek elintézése után új tagokul fölvettek: *Sólyom Aladár*, *Perényi György*, *Popity János*, *Várady Ede* csendőr alezredes, *Devich Miklós* és *Banda Géza*.

A Népinevelési egyesület gyűlése. A »Biharvármegyei Népinevelési Egyesület« választmányának tagjait a községi polgári fiúiskola I. emelet 21. sz. helyiségében folyó hó 15-én, csütörtökön délután 5 órakor tartandó gyűlésre tisztelettel meghívom. *Fráter Barnabás*, elnök.

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagybecsűlt fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló **SCHULLER ÁRPÁD-féle puskaműves üzletet**

átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécssett 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécssett, 1907. kiállításon Pécssett. :: Altalam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességet vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,
puskaműves,
Nagyvárad, Rákóci-ut
Moskovits palota.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: d. u. Aranyember. (Ifjúsági előadás. Este: Balga szüz.
Péntek: Balga szüz.
Szombat: Cigányszerelem.
Vasárnap: d. u. Bőr egér. (Félhelyárakkal.)
Este: Karenin Anna.

Karenin Anna. A Balga szüzön kívül kétségkívül Karenin Annának volt legnagyobb sikere a szezonban a drámai előadások közül. Kitűnő előadásban, pompás, új díszletekkel, a leghelyesebb beállítással került színpadra a Tolsztoj világhírű regénye után készült nagyszabású dráma. Vasárnap este újból előadják Karenin Anna tragédiáját. A címszerepet ezutal is E. Kovács Mariska játssza, akinek jelentős része van a darab sikerében.

Délutáni előadások. Ma, csütörtökön délután ifjúsági előadás lesz a Szigligeti-színházban. A sorozatos ifjúsági előadások a színmű irodalom legkiválóbb termékeit akarják megismertetni a tanulókkal. Erdélyi Miklós igazgató Jókai Mór egyik legszebb regénye nyomán készült színművet az „Aranyembert” tűzte ki ma délutánra előadásra. A kitűnő darabot előreláthatólag sokan nézik végig, már csak azért is, mert a helyátrak mérsékeltnek lesznek. — Vasárnap délután a régi, bájos zenéjű, kedves operettet a Böregeret játsszák félhelyátrak mellett.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

TANÜGY.

Pályázat az újvárosi kántortanítói állásra. A nagyvárad-újvárosi rk. iskolának néhai való *Bércsi* (Koválik) János, az iskolának négy évtizeden át legjobb tanítójának halálával megüresedett állásra az iskola fentartója a várad-i káptalan — mint már megírtuk — *Halmos* András eddigi kántortanítót választotta meg, kit erre az állásra a káptalani helynök ki is nevezett. Az így megüresedett kántortanítói állásra most hirdet pályázatot a káptalan. A pályázatra, melyet hirdetési rovatunkban közlünk, felhívjuk az érdeklődők figyelmét. A kántorpróba f. hó 28-án fog megtartatni a Szt László templomban.

NAGY MEGLEPETÉS

vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükségleteiket nálam óhajtják beszerezni, mert egy bécsi gyár felozlása alkalmával nagy tömegvásárlást eszközöltem és abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy párisi és bécsi modellek után készült fűzőket gyári áron alul, 10% engedménnyel árúsíthatom.

Mérték után készült fűzőim a legjobbaknak vannak elismerve, gyorsan készülnek, legolcsóbbak és legtartósabbak. Mindezeket a birtokomban levő számos elismerő levél, valamint nagyszámu helyi- és vidéki megrendelőim igazolhatják.

Szíves pártfogásáért esedez a Szigligeti-színház művésznőinek fűző szállítója.

IZSÁK LIDIA, Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.

! Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltetik. !
! Kézműszaki-haskötők mérték után készíttetnek. !

Mindenki meggyőződést szerezhet arról, hogy a karácsonyi vásárra nagy választékban

órák, arany és ezüst ékszerek minden versenyt :-: kizárva mily olcsóak :-:

s így nem holmi selejtes, hanem jó minőségű órákat és ékszert nagyon olcsón lehet vásárolni

Szilágyi Géza és Társa

órák és ékszerésznél
Rákóczi-ut.

Telefon 630.

Vasuti órás.

TÁVIRATOK.

A bankjavaslatok tárgyalása.

Budapest, dec. 14.

(Saját tudósítónktól.) A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 6 órakor Láng Lajos elnöklésével ülést tartott. Napirenden volt a bankjavaslat folytatásos tárgyalása. A 8. paragrafusnál Földes Béla azon nézetének adott kifejezést, hogy az érmeszerződésről külön törvényben kellett volna intézkedni. Lukács László pénzügyminiszter kijelenti, hogy az intézkedésnek eljárás megrövidítése volt a célja. Azután a bizottság a javaslat 9-ik paragrafusát, valamint az alapszabályok módosított cikkeit elfogadván, a javaslatot részben letárgyalta és elfogadta. Holnap d. u. 6 órakor tartandó ülésén a kultusztárcának még hátralévő részét és a honvédelmi tárca költségvetését fogják tárgyalni.

Elutasított petíció.

Budapest, dec. 14.

(Saját tudósítónktól.) Szepesházy Imre mandátuma ellen beadott petíció tárgyában a Kuria választási tanácsa ma hirdette ki az ítéletet. A Kuria a petíciót elutasította s a költségek megtérítésére a petíció benyújtóit kötelezte.

Az osztrák válság.

Prága, dec. 14.

(Saját tud.) Ciam Martinitz gróf a nemzeti politikai bizottság elnöke karácsony után a tartományi főmarsallal és a két nemzetiségi klub elnökeivel tanácskozni fog a kiegyezési tárgyalás folytatásáról.

Kiutasított ujjáíró.

Székelyudvarhely, dec. 14.

(Saját tudósítónktól.) Petry Pál szerkesztő az ottani megyei tisztviselőkről, köztük az alispánról is, oly tartalmu közleményeket közölt, melyek miatt a törvényszék 14 napi fogságra ítélte el. Az ujjáíró tegnap megjelent a közgazgatási bizottság ülésén, ahol gróf Haller főispán a bizottsági tagok helyeslése közben Petryt kiutasította a teremből.

A hosszupályi petíció.

Budapest, dec. 14.

(Saját tudósítónktól.) A hosszupályi kerületben megválasztott Beöthy László mandátuma ellen beadott petíció tárgyában a Kuria választási tanácsa tegnap hirdette ki az ítéletet. A Kuria a petíció több pontjára nézve elrendelte a vizsgálatot. A vizsgálat foganatosításával a debreceni királyi táblát bizta meg a Kuria.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, ker. butorok zománcozását és porcellán utánzást Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel

358

Czapfalvi József.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Írta: **Hjalmai Knuth.**

Fordította: **Vörös József.** 5

— Tessék! — mondtam neki. — Örvendek, hogy én hozzá fordult először.

Az öreg elvette a pénzt, aztán végignézett rajtam. Mit bámult annyira? Mintha különösen a természet nézegette volna. A szemtelensége fölforgatta a véretem. Az hitte talán a nyomorult, hogy csakugyan olyan szegény vagyok, mint amióhónak látszom? Hát nem akartam-e éppen most elkezdni valami cikket, amelyért tíz koronát adnak? Átalában nem féltem a jövőtől; mindenféle reményt sőtöttem-főztem. Mi köze tehát ennek az embernek ahhoz, ha én ilyen szép időben alamizsnát osztogatok? Boszantott ez az ember s elhatároztam, hogy mielőtt faképnél hagyom, rendreutasítam. A vállamat vonogattam s így szóltam:

— Látja bácsikám, magának meg van az a rossz szokása, hogy az ember térdeit nézegeti, amikor koronát adnak magának.

Fejét hátrahajította a falig s kitérte a száját. A köldös fejében motoszkálhatott valami s azt hitte, hogy meg akarom leckéztetni. Visszaadta a pénzt.

Legelegánsabb és
:-: legmodernebb :-:

tényképek

külföldi tanulmányok és tapasztalatok alapján :-:

Molnár Jenő

(Lojanek utóda) műtermében.

Toppantottam egyet s szitkozódtam. Tartsa csak meg. Azt hiszi talán, hogy hiába szaladgáltam ő miatta? Lehetséges különben, hogy én tartozom is neki ezzel a koronával, eszembe is jutottak a régi adóságaim; olyan emberrel van dolga, aki tetőtől-talpi becsületes. Egy szóval az övé a pénz... Ől nincs mit megköszönni! Örülök, hogy szolgálatot tehettem. Isten áldja meg!

Elmentem. Végre megszabadultam ettől a nyomorult fráterestől. Lementem a Pilaestradeon és egy terménykereskedés előtt álltam meg. A kirakatban sok ételnemű volt egy rakáson, be mentem valami utravalóért.

— Egy darab sajtot meg kenyeret! — mondtam és a fél koronát az asztalra dobtam.

— Sajtot meg kenyeret? Mindért? — kérdezte az asszony gunyosan rám se nézett.

— Igen. Az egész 50 oereért — feleltem én. Kaptam, amit kértem, aztán nagyon udvariasan „jó reggelt“ kívántam az asszonynak s egyenesen a várkert felé indultam.

Kiszemeltem egy padot, odaültem, s mohón falatozni kezdtem. Milyen jól esett! Rég nem ettem ilyen finom dolgokat s lassankint erőt vett rajtam az a jóllakott nyugalom, mely hosszú irás után szokott jelentkezni. Önbizalmam egyre nőtt; nem elégedtem meg azzal, hogy olyan egyszerű kérdéssről irjak, mint a milyen a „jövő büntetései“, melyről mindenki tudna írni, sőt egyszerűen a világtörténelemből kiokoskodhat. (Folyt köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kántortanítói pályázat.

A nagyvárad-újvárosi rom. kath. kántortanítói állásra ezennel pályázat hirdetik. Fizetése, illetőleg jövedelme labberrel és stóval együtt 1166 kor. 40 fillér készpénz és 12 méteről tűzifa (48 köbméter), 12 hl. 30 liter gabona és a törvényes korpótlék. Megjegyzetük, hogy ezen kívül a megválasztott segélyképpen évi 400 koronát nyer mindaddig, míg korpótlék címen fizetése 400 koronával emelkedik, illetőleg az első két korpótlék segélyképpen ezen kétrédbeli korpótlék esedekessége előtt is rendszeren kiszolgáltatik. Kötelessége a kántori teendőkhöz kívül a rom. kath. négyosztályú fuiskolában az éneket tanítani és a felmerülő szükséghez képest helyettesíteni. Pályázók okmányokkal kellően felszerelt s a főtiszt. lat. szert. káptalanhoz címzendő kérvényeiket **folyó hó 25-ig** küldjék be alulírttához. A próba **dec. 28-án d. e. fel 11 órakor** fog megtartani a Szent-László templomban. Állását a megválasztott 1911 január 15-én tartozik elfoglalni.

Nagyvárad, 1910. dec. 12.

Dr. Vucskics Gyula,
esperes, plébános.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Czillér Imre

nagyáruházában

és

Szt. László-téri fiókjában

a

karácsonyi occasio vásár megkezdődött

és tekintettel a közeljövőben
történendő átköltözésre,
a raktár összes cikkei
igen olcsó árak mellett,
tehát a karácsonyi áraknál
is olcsóbban
kerülnek eladásra.

**Uri- és női divatcikkek,
vászon és fehérneműek,
kalapok, szőnyegek és
ruhaszövetek, mosóke-
mék, selymek és bárso-
nyok, szörmék, keztyűk,
kézimunkák és hozzáva-
lók, piperecikkek, rövidárúk
és szabókellékek**

Automobil

bérekoci vállalat

Szakképzett, hosszú gyakorlattal bíró sofförök vezetése mellett, 2 drb. elegáns, 50 és 40 lóerős teljesítményű gépkocsi, a világhírű „Renault“ leghíresebb francia gyártmány és „Opel“ gyártmányai állanak rendelkezésre.

„Opel“ viteldij: Egy óra a városban 6 kor.

A fürdők egyikébe várakozás nélkül 6 kor.

A városon kívül minden kilom. 1 kor.

Fedett Renault viteldij: Egy óra a városban 8 kor.

A fürdők egyikébe várakozás nélkül 8 kor.

A városon kívül minden km. 1 K 20.

Várakozási idő megállapodás szerint.

Állandó éjjeli és nappali szolgálat.

Telefon 365. Garage: Szaniszló-u. 47.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szallodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETISZÁLLoda, vendéglő és kávéház bérleje.

Mezey János és Tsa

fűszer, csemege üzlete
Nagyvárad, Szent László-tér,
Nagyvárad Takarékpénztár épület

a karácsonyi ünnepekre

legelőnyösebb bevásárlási forrás.

Tisztán kezelt élelmi
cikkek, különleges faj-
kávék, rumok, theák,
thea sütemények, cse-
mege sajtok, erdélyi
almák.

Karácsonyfa diszek dús választékban.

A n. é. közönség szives látogatásait kérjük
tisztelettel

Mezey János és Társa

TELEPHON: 249.

TELEPHON: 249.

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 perenyire
fekvő mintegy 55 kat. hold kiter-
jedésű elsőrendű szántóföld a szük-
séges épületekkel ellátva egészben
vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a
Nagyváradon székelő **Központi
Takarék-pénztárnál.**

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz,
hasogatás, rheuma-szaggyatás
ellen.

Este a fájdalmas testrészt be-
dörzsölendő.

Kapható:

az „Arany Kereszt“
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

NAGYVÁRADI BANK ÉS KERES- KEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

SZT. LÁSZLÓ-TÉR ÉS MOSKOVITS-PALOTA
ZÖLDFÁ-UTCA SAROK. TELEFON SZ. 926. I-SÓ EMELET.

FOLYÓ HÓ 15-ÉN KEZDI MEG MŰKÖDÉSÉT.

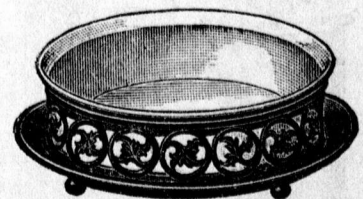
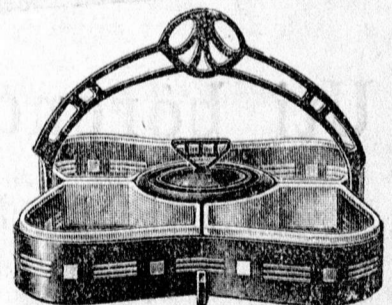
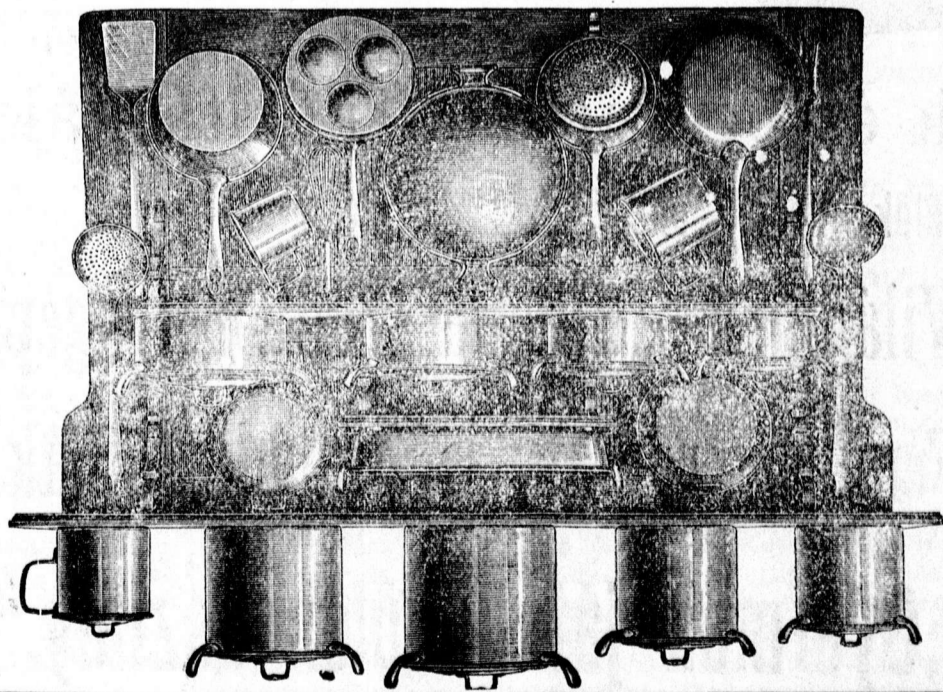
Elfogad betéteket könyvecskékre, legmagasabb kamatláb mellett (tőkekamat adót a társaság fizeti).

Leszámitol váltókat, utalványokat és kisorsolt értékeket legelőnyösebben.

Hitelt nyújt folyószámlára, értékpapír s egyéb fedezet mellett.

Folyósít s kieszközöl törlesztéses jelzalog kölcsönöket 15—50 évi időtar-
tamra; lebonyolít parcellázásokat. — Foglalkozik azonkívül minden itt fel-
nem sorolt takarékpénztári és banküzlettel.

Finánciroz különösen ipar és kereskedelmi vállalatokat s ezekhez
társul szegődik; úgy saját számlára, valamint bizományi uton, vesz és
elad különféle árut, s elfogad mindennemű megbízást kereskedelmi s
ipari ügyeletekre.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

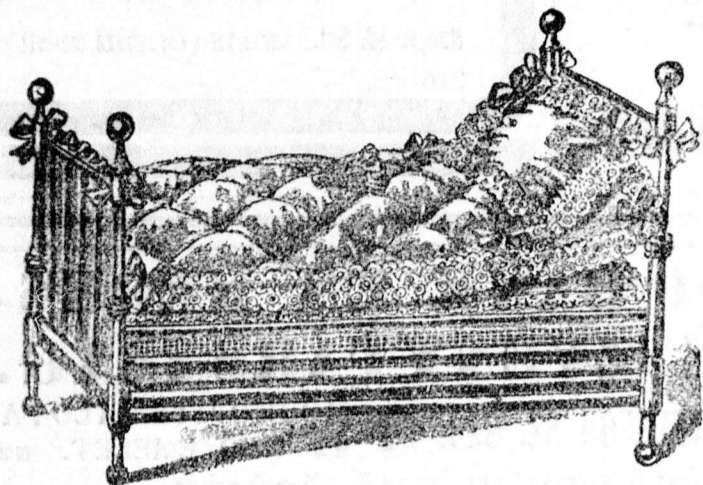
Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyben és vidéken 390.

WALDMANN ERNŐ

karácsonyi kiállítása

Rákócy-ut (Szent István Palota).

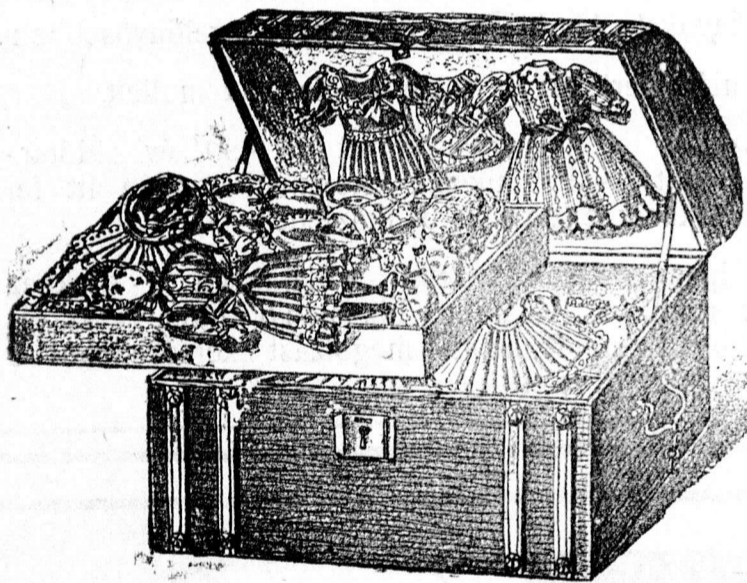

Hol dus vá-
lasztékban
vannak

diszmű és ajándék tárgyak

u. m. valódi

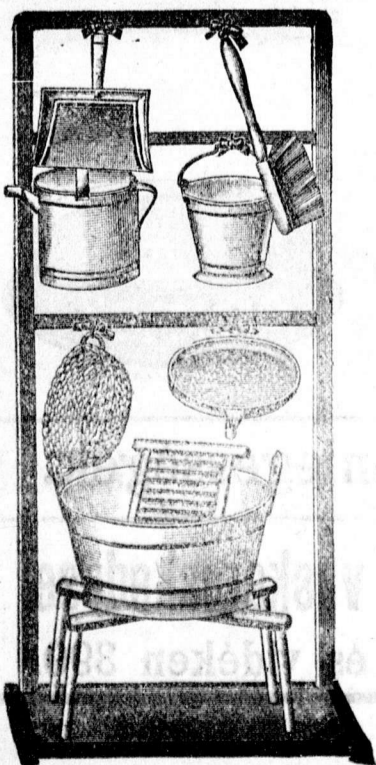

Bronz és Fazence szobrok,
China ezüst disztárgyak, Fali
állványok és diszasztalok, Ivó
készletek és szivar készletek,
Likör és szivar asztalok, Varró
és ékszer dobozok, Manikür
és Fésű készletek, Hamu, Gyufa
tartók nagy választékban.

Uti bőröndök és berendezett kézitáskák.

Elegáns női ridikulók, finom pénz, szivar és cigaretta tárcák.

Világhírű „Gillette“ önbortvágép.

Fénykép rámak és családi rámak.

„Gyermek játék külön osztály.“

